

EL CREADOR (177) ARTUR BLASCO

Els sons de l'ànima pirinenca

TONI COROMINA (TEXT I FOTO)

Investigador i divulgador del folklore català, músic i instrumentista, Artur Blasco i Giné, nascut a Barcelona el 1933, ja fa molts anys que viu a Arsèguel, al peu del Cadí, un poblet de l'Alt Urgell. En aquest privilegiat racó de món hi regna un silenci colpidor, només trencat a la nit pel murmur de les aigües gelades que baixen cap al Segre. Ara, a vuitanta anys, fa excursions regulars a diferents pobles del Pirineu, on continua amb la dilatada i fecunda tasca de recerca del cançoner popular de tradició oral.

Criat a Monistrol de Calders i a Santpedor, on el seu pare va exercir de metge, va estudiar a l'institut de Manresa, una ciutat on també va rebre classes de piano i harmonia. Tanmateix, Artur Blasco, que tenia una tia soltera concertista de piano, confessa que mai no ha tingut "la pretensió de ser músic professional".

El 1953 es va matricular a la UB, amb l'idea d'estudiar Biologia: "Eren temps molt tristos. Un dia, al pati de la facultat vaig pensar que m'esperaven cinc anys plens d'inconvenients i que més enllà hi havia tot un món per descobrir. I vaig marxar amb 500 pessetes a la butxaca, fent autoestop". El periple va durar sis anys, durant els quals va viure i treballar a Dinamarca, Suècia, Islàndia i Líban, on va treballar de rentaplats, estibador als ports, empleat en una fàbrica sueca de maquinària agrícola i bacallaner: "A Reykjavík em vaig enrolar en un vaixell que anava a pescar al nord del cercle polar. Per la megafonia escoltava una emissora de Grenlàndia que emetia música d'acordió i també m'embadocava amb els valsos, masurques i polques que interpretava el telegrafista a l'acordió".

De tant en tant feia una escapada a Barcelona, on tenia un bon amic, el poeta Gabriel Ferrater, amb qui

sortia cada nit a petar la xerrada als bars de Sarrià: "Ferrater em va proposar que aprofités la meua estada a Suècia per enviar informes de joves autors escandinaus a l'editorial Seix Barral. Ho vaig fer i també vaig traduir alguna obra del suec al castellà", rememora.

Després va acabar la carrera i va treballar de funcionari del Ministeri d'Agricultura, en un departament que amb els anys va ser traspassat a la Generalitat: "Jo era cap de l'àrea de l'Alt Pirineu. Des de Sort coordinava quatre oficines disperses pel territori i m'ocupava del pla d'ordenació de les pastures comunals. Això em va permetre connectar amb la gent de les muntanyes i dedicar-me a la recerca de les tradicions pirinenques".

Un bon dia, al passeig de la Seu d'Urgell, va sentir casualment una polca interpretada pel Fiter de Canelles i al cap de poc va iniciar els primers treballs de recuperació de l'acordió diatònic, un instrument que des del Rosselló s'havia estès per tot el Pirineu. "L'acordió va significar la socialització dels balls als pobles que no podien pagar una orquestra per la festa major".

Amb Gaspar Viladomat, a mitjan setanta, va organitzar una vetllada nocturna a Arsèguel amb els acordionistes més destacats del territori, que es reunien a la Seu, en un soterrani del taller d'Esteve Ubach. A resultes d'aquesta vetllada, el 1976 va néixer la mítica Trobada amb els Acordionistes del Pirineu, que se celebra des de fa 38 anys i té la presència de músics del Pirineu, arreu d'Europa, països de l'Est, Quebec, i Amèrica del Sud.

Aquests dies Blasco està ordenant a Arsèguel el

Museu de l'Acordió, que conté 150 acordions diatònics i cromàtics, concertines i bandoneons. El museu, que primer era itinerant, es va fer realitat gràcies a l'aportació de la UE, a un crèdit (ja pagat) i a l'ajuda de Traudel Jungbauer, la dona de Blasco, intèrpret de cítara, malauradament morta l'any passat.

Durant gairebé quatre dècades ha inventariat més de 1.500 cançons populars, recollides de 500 cantants informants en 200 pobles. Tot aquest material ha de formar 12 volums recopilatoris englobats sota el títol *A peu pels camins del cançoner*. Aquesta obra reflecteix "la història del Pirineu, a partir de cançons de gran fervor religiós, però també moltes d'anticlericals, de picants, de feina, d'amor, cançons dictades

—que servien per informar la gent de les novetats socials—, i cançons de disconformitat (les cobles de Pairot) que explicaven la precarietat de la vida de muntanya".

Ha format part de diferents grups de música tradicional (la Pobletana, Primera Nota i El Pont d'Arcalís, entre d'altres). Ha publicat discos i cedés amb textos i partitures del seu treball de recerca. I ha editat una trentena de devedés —té material per fer-ne trenta més— amb imatges "on es veu la vida quotidiana dels pagesos, els seus cants i el seu entorn". Tota aquesta vasta producció es va incorporant al patrimoni etnològic del Departament de Cultura de la Generalitat. Fa pocs mesos ha publicat el CD *Pirineu: cançons de vetllades vora el foc*, acompanyat pel guitarrista parisenc Yannick Lopes. Mentrestant, no para de fer actuacions allà on l'hi demanen. Un gegant de la cultura popular.

ELS MEUS MESTRES

A totes les persones amigues que han fet possible des de la seva abnegació sempre i capacitat de resistència, l'execució del meu projecte de recerca de cançons de muntanya i gaudir d'una societat moderna que se'n deu Pirineu.
Artur Blasco

"El meu aprenentatge vital el dec a la societat de muntanya"

■ Investigador i acordionista autodidacte, s'emmiralla en "persones de gran cultura popular, coneixedores del dia a dia del món rural, com l'Agustí de casa Gasol, de Cadolla, a qui recordo amb molta estima, o Ricard Muntané (el Fiter de Canelles), l'home que em va donar la primera informació per fer els treballs de recuperació de l'acordió diatònic". Reconeix que no podria viure en una societat urbana: "El meu aprenentatge vital el dec a la societat de muntanya. Sempre m'he entès amb la gent que ha viscut a la natura. He après de cada cançó, de cada gest".